

Auguste Dupin arriba a Barcelona per guanyar el II premi Santa Eulàlia

Sylvia Lagarda-Mata recupera el detectiu de Poe a 'Veus de mort als Encants Vells'

FRANCESC BOMBÍ-VILASECA
Barcelona

“Què passaria si un gran detectiu vingués a Barcelona a resoldre un crim?”, li va preguntar a Sylvia Lagarda-Mata (Barcelona, 1961) el seu amic Miquel Mora. Dit i, al cap d'uns anys, fet, amb una novel·la que, a més, acaba de guanyar el II premi Santa Eulàlia de Novel·la sobre Barcelona: *Veus de mort als Encants Vells* (Comanegra), que demà mateix arriba a les llibreries. I qui és el detectiu? Doncs ni més ni menys que el primer de la literatura, l'Auguste Dupin ideat per Edgar Allan Poe a *Els crims del carrer de la morgue* el 1841. Lagarda-Mata, però, no només el converteix en protagonista, sinó que per a la trama fa servir el que podria ser el primer assassí en sèrie: el llibreter assassí de Barcelona, que es va publicar com a fet veridic –i d'autor anònim– el 1836 a la *Gazette des Tribunaux*, i que va tenir ressò en plomes com les de Jules Janin i Charles Nodier, i fins i tot un joveníssim Flaubert. Aquí, però, no va arribar fins que Ramon Miquel i Planas va traduir i adaptar la versió de Flaubert i més tard en va fer la seva pròpia, el 1928 (*La llegenda del llibreter assassí de Barcelona*), que fa uns anys encara va repescar Marcel Fité a la novel·la *La véritable histoire del llibreter assassí de Barcelona* (Edicions de 1984, 2020).

Segons el jurat, format per Francesc Ardolino, Lluïcia Ramis, Enric H. March, Jordi González i Alba Cayón, “el text manté un joc literari amb dos

Sylvia Lagarda-Mata recull el guardó de mans de la consellera de Cultura, Natàlia Garriga

grans referents històrics combinats de manera original i versemblant”, i destaca “el treball minuciós de documentació d'arxiu i la capacitat de traslladar la informació dins un relat de ficció detectivesca, amb tocs fantasmagòrics, ambientat en la Barcelona de mitjan segle XIX”, a més de “la recreació d'un mapa de la ciutat ric en matisos socials, econòmics i polítics”, sense oblidar “una menció especial a la construcció de personatges,

diàlegs i transicions que deixen intuir un gran potencial escènic i cinematogràfic”. I és que un dels objectius del premi, amb una dotació de 25.000 euros, és, com ha dit Fèlix Riera, director d'Afora Focus Edicions –convocat del premi amb l'editorial Comanegra–, “anar més enllà del text escrit i fer sinèrgies amb el teatre i l'audiovisual”. Per Riera, “tot és literatura a la ciutat de Barcelona”, per explicar que el guardó aquest any

també consisteix en una fotografia de Francesc Català-Roca en què un nen mira l'aparador d'una llibreria. Per l'editor Jordi Puig, a més de ser “el còctel perfecte pel premi”, entre la història i la crònica criminal, la novel·la “eixampla el plànol de la Barcelona de l'època”. Un plànol que porta el protagonista a la Rambla, esclar, però també als Encants –els més antics d'Europa, ja que daten de l'edat mitjana–, llavors al voltant de

l'actual plaça de Correus, però també passa per la plaça de l'Oli, o les barraques de la Vinyeta, a Montjuïc, les voltes d'en Cirés o l'hospital de la Santa Creu, i fins i tot a l'històric teatre anatòmic de l'actual Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.

L'autora, experta en la història de la ciutat, no es limita a situar Dupin a la ciutat per resoldre uns crims, sinó que en traça una peripècia vital “omplint els buits que va deixar Poe, que són molts”. Així, d'una banda fa que sigui criat a Perpinyà, de manera que no té problema per entendre's amb els barcelonins, i de l'altra insisteix molt en la seva relació amb l'escriptor nord-americà, una relació ambigua que amplifica a partir d'un passatge en què Poe els descriu “passejant per la nit de

La novel·la s'inspira en la llegenda del llibreter assassí de Barcelona que es va publicar a França el 1836

París agafats pel braç”.

L'escriptora explica que “Barcelona ha estat cíclicament una ciutat de moda a Europa, com era el 1840”, quan situa la trama, una època convulsa amb bullangues i molta tensió. “Els catalans tenim molta recança a tirar-nos floretes, ens encanta el Londres victorià de Jack l'Esbudellador, però Barcelona dona molt de si i es mereix aquest joc”, assegura Lagarda-Mata, que sense renegar-ne tampoc vol tancar la novel·la en els gèneres històric o negre.

Tot i que feia “molts anys que l'estava gestant la novel·la”, l'existència del premi la va esperonar a acabar-la i centrar-la geogràficament, perquè “el lector es pugui traslladar amb una màquina del temps a una ciutat empenonada per les muralles”.